

hektisk som andre steder på kloden. Og planterne kan udnytte enhver chance for at opfylde deres mission: at forplante slægten.

I juli smelter den sidste sne, hvis det ellers er varmt nok, og gletsjerne trækker sig lidt tilbage. På disse sidst afdækkede steder finder man isranunklen, den lille hvide blomst med en smørklat lige i midten. Isranunklen er ikke en helt almindelig plante; den er såvidt man ved den mest udprægede snefaneplante, man kender. Snefaneplanter er sådanne, som vokser på de steder, hvor den ikke blivende sne sidst smelter bort. Isranunklen findes i Alperne, i det arktiske Europa og i Grønland, hvor den er i stand til at vokse på steder, som kan være dækket af sne flere år i træk. Den er også en planternes pioner, idet den er den første til at indtage de grusede, stenede arealer, der opgives af de tilbagerykkende gletsjere. Kold og våd er den jordbund, der tilbydes den, men den tager til takke med den og kan klare sig, ja, ikke alene klare sig, det er på sådanne arealer, den når sin flotteste vækst.

Lad de ovenstående eksempler være en smagsprøve, en tilskyndelse til at gå i gang med dette smukke værk, der iøvrigt er illustreret af konservator Erik Petersen, Zoologisk Museum i København. Som nævnt er det første gang en beskrivelse af det arktiske område er givet månedsvis. Det er også første gang en så fyldig og all-round beskrivelse er fremkommet; det er utvivlsomt den bedste, der kan skaffes i dag. Selvfølgelig vil der være ting i bogen, som videnskabsmænd måske kunne lide at diskutere nøjere, men det afsvækker ikke bogens værdi. Den har kun den fejl, at den er på engelsk, eller måske er det mere korrekt at sige, at den ikke foreligger både på engelsk og dansk. Hermed en opfordring til at søge dette ført ud i dagen. Er man bange for at komme med så stor en bog, der naturligvis har sin pris, hvorfor så ikke udsende den som månedshefte over et år, således at det danske publikum kunne følge med i, hvad der sker højt mod nord, netop når heftet fremkom. Bogen fortjener den størst mulige udbredelse, den er det værd.

Peter Freuchen og Finn Salomonsen: *The Arctic Year*. G. P. Putnam's Sons, New York. I kommission: P. Haase & Søn. 438 sider med illustrationer. Pris: indb. kr. 44,35.

BOGANMELDELSER

John Giæver: MIT GRØNLAND

På dansk ved Eigil Knuth.
Grafisk Forlag. Hft. kr. 19,50.

John Giæver er et stort navn blandt Norges arktikere og antarktiskere. Han er ekspeditions-

mand, fangstmand og leder af ekspeditioner, såvel til nordpolsegnene som til sydpolsegnene - - men han er også digter. Enhver, der har rejst i polaregnene, kan med en lille tekstændring skrive under på, at har man engang spist af en blik tallerken, ja så er man fortabt,

fortryllet. Giæver udtrykker det på sin måde således: Den, der har vandret på islagt hav - -. I sin bog fra Østgrønland prøver Giæver at give et svar på, hvorfor det er således, hvorfor det altid har været således. Men han har det ligesom alle andre, der før ham har forsøgt at formulere svaret, det viser sig at være meget svært at svare kort og koncist på spørgsmålet. Derimod lyser svaret ud af hver eneste af de dejlige små fortællinger i bogen, der alle handler om dyrelivet i det Østgrønland, der blev fælles tumleplads for norske og danske fangstmænd og ekspeditioner.

Med lune og humor skriver han, og også med den glæde over iagttagelserne, som er iagttagereens bedste løn for tålmodighed og slid. Men først og sidst ånder bogen af en dyb kærlighed til ødemarkens levende skabninger.

Der er dramatik i fortællingerne, hvadenten det drejer sig om præstekraven „Petter Jensen“ eller om julebjørnen - et blodigt blad af norske fangstmænds historie. Alle Østgrønlands dyr er med: hermelinen, der bor i fangsthyttens tørvemur og skaber mystik i madskabet, moskusokserne, rævne og alle fuglene. Og så naturligvis slædehundene, ødemarkens farende svends trofaste hjælper, slideren over alle slidere.

„Mit Grønland“ er en dejlig bog, der har noget at give til alle grønlandselskere - og især dem, der har besøgt klodens bagside.

D. L.

Knud Rasmussen: FESTENS GAVE

Gyldendal. Hft. kr. 14,75.

Den hastigt fremadskridende udvikling på teknikens område i løbet af de sidste 25 år har gjort jorden mindre. Hvor før eskimoernes enlige slædespor trak de lange linier langs

Polhavets amerikanske kyst, ser man daglig flyvemaskiner, og den store stilhed er afløst af motorers larmen.

Da Knud Rasmussen og hans ekspeditions-kammerater på 5. Thule Ekspedition langsomt arbejdede sig vestover gennem det nordamerikanske ishavsarkipelag, var eskimoerne endnu så forholdsvis uberørte af den heftigt pulserende verden sydpå; eskimoerne levede endnu deres åndelige og materielle liv som for sekler tilbage. Dog, den ny tid var indvarslet.

Det var utvivlsomt på høje tid, at Knud Rasmussen fik samlet den brogede mangfoldighed af myter, sagn og eventyr, som blandt andet har givet stof til den foreliggende bog, der nu er kommet i nyt oplag. Med liv og lune genfortæller Knud Rasmussen hele sagnrækken om Vandrefalk, der ville udrydde livets ondskab og menneskers baghold, denne Alaska-eskimoernes gralsridder, der efter at have udryddet alle onde mennesker vender tilbage som den ensomste mand i verden. Vi møder de mest forbløffende væsener og de mærkeligste skikke gennem den lange række af fortællinger, gengivet med fremragende fortællekunst.

Det er i Festens Gave, vi finder beretningen om gamle Majuaq, der åbenbarer for Knud Rasmussen, at *Qarrtsiluni* er den forunderlige stilhed, hvor man venter på noget, der skal bryde; og i den stilhed fødes sagnene. *Qarrtsiluni* blev som et løsen for Knud Rasmussen.

Man må endnu engang konstatere vor taknemmelighed overfor Knud Rasmussen, at han gav os disse ellers utilgængelige æventyr sammen med så meget anden oplysning om disse mennesker. Det er glædeligt, at der stadig kan udsendes nye oplag af hans bøger, hvor der altid er noget at hente for enhver, der er interesseret i livet i det højeste nord.

D. L.